

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@C.N.C.D..org.ro

---

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA nr. 439
din 10.07.2013

Dosar nr: 335/2013

Petiția nr: 2224/28.03.2013

Petent: Centrul de Studii Juridice și Drepturile Omului

Reclamați: S.C. Anotimp Casa de Presă și Editura S.A., G. C.

Obiect: încălcarea dreptului la demnitate al persoanelor aparținând comunității rome

I. Numele, domiciliul și sediul părților

I. 1. Numele și sediul petentului

1.1.1. Centrul de Studii Juridice și Drepturile Omului, București;

I. 2. Numele, sediul și domiciliul ales al reclamanților

1.2.1. Anotimp Casa de Presă și Editura S.A., Oradea, județul Bihor;

1.2.2. G. C., Cotidianul Crișana, Oradea, județul Bihor

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petentul consideră discriminatorii afirmațiile făcute prin articolul publicat pe site-ul cotidianului „**Crișana**” (publicație deținută de primul reclamat), intitulat „**Sate românești sub teroare țigănească**”, scris de al doilea reclamat, articol care vizează atingerea demnității și crearea unei atmosfere degradante, umilitoare, ofensatoare îndreptate împotriva comunității romilor din România.

III. Citarea părților

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, cu modificările și completările ulterioare (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare.

3.2. Părțile au fost citate pentru data de 07.05.2013 (filele 29-31 din dosar) la sediul Consiliului Național pentru Combatrerea Discriminării (în continuare C.N.C.D.).

3.3. La audierile din data de 07.05.2013 părțile nu s-au prezentat.

3.4. Prin **Adresa nr. 3231/25.06.2013** (fila 44 din dosar) petentului i-au fost comunicate punctele de vedere ale reclamațiilor, fiind solicitate concluzii scrise.

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerile petentului

4.1.1. Petentul, prin petiția înregistrată la C.N.C.D. cu **nr. 2224/28.03.2013** (filele 1-3 din dosar) consideră discriminatoare afirmațiile făcute prin articolul publicat la data de 11.02.2013, pe site-ul cotidianului „**Crișana**” (publicație deținută de primul reclamat), intitulat „*Sate românești sub teroare țigănească*”, scris de al doilea reclamat, articol care vizează atingerea demnității și crearea unei atmosfere degradante, umilitoare, ofensatoare îndreptate împotriva comunității romilor din România. Articolul conține următoarele:

„De sărbătorile de iarnă, de sfârșit și început de an, care sunt la origine precreștine și care erau ținute precreștin primăvara, care s-au înnobilat prin creștinare, tot omul se vrea la origine, adică în sat, fiind sufletește dispus să nu le vadă pe cele urâte, dar să le sublinieze pe toate cele frumoase. Într-adevar sărbătorile de Crăciun sunt cam tot ce poate fi mai frumos în viața socială românească necultă. În majoritatea satelor însa nu mai e cine să țină tradițiile. În cele mai multe case mai pâlpaie lumina pentru câte o batrâna, mai rar un bătrân care a rămas să se usuze acolo unde a înverzit. Ar dori să li se deschidă ușa măcar de sărbători. Dar cine le deschide ușa? Într-unul din satele bihorene, pe o uliță mai izolată, o bătrână, bătrâna a lăsat ușa deschisă să intre creștinii cu colinda. A intrat o bandă de țigani dintr-un sat vecin și i-au golit, golit casa. Bătrâna era într-o cameră în spate, îi vedea, dar nu avea curajul să iasă la ei și să strige. Viața îi era mai valoroasă decât bruma de bunuri. În același sat o ceată de copii umbla prin vecini să-i colinde. O altă bandă de țigani și aceeași sau altă colonie cu primii, din alt sat, văd când un copil scoate din buzunar telefonul. Băiatul rămâne agresat și fără telefon. O văduvă mai precaută ținea ușa de la stradă închisă și stătea singură cu lumina aprinsă. Deodată, încep lovituri cu picioarele în ușa de tablă și strigăte: «Deschide f..., ca ești acasă», «Deschide, b..., că te vedem». Banda de țigani forța ușa. În alt sat, o altă bătrână a fost jefuită și bătută, lăsată fără tot ce avea, de o altă bandă de țigani din alt sat. Sărbătorile Domnului sau teroare de Crăciun? În ce stare a fost adus acest popor? Să-ți fie frică de Crăciun să lași ușa deschisă să intre colindătorii? Fenomenele nu sunt izolate și nu doar de Crăciun. Televiziunile au prezentat imagini, din Dâmbovița și din Banat, de sate a căror recoltă era jefuită ca pe vremea tătarilor de către bande de țigani. Românii lucrează, atâtția câți mai lucrează, iar țiganii fură recolta, într-un mod agresiv, încât bieții oameni, singuri și bătrâni, rămân să plângă neputincioși. Au ei un stat? Sigur că au? Cu ce se

ocupă acest stat în afară de belirea populației? Măcar îi asigură liniștea, siguranța? Doar are un guvern. Are și poliție? Sigur că are? Ce face ea? Aceleași bande de țigani (dar și alții) fură pădurile oamenilor ca în codru. Se duc cu camioanele dimineața în zori și pe întunecate, încarcă de unde sunt lemne mai frumoase, nu contează ale cui sunt, și apoi, sub ochii poliției, se duc de le vând. Există deja în România meseria de hoț! O persoană dintr-un sat oarecare, stând la marginea satului, are și un binoclu și vede spre pădure tot ce mișcă. La un moment dat dă telefon la poliție: «Veniți, că acuma intră în pădure!» Răspunsul o lasă fără replica: «Prinde-i tu!» Îi era frică? Mai mult ca sigur. Țștia da polițiști. Un alt om afirmă că i-a filmat cu un telefon, pândindu-i (cu frică și de la distanță, desigur) și a solicitat ajutor. Șeful poliției județene trimite un ofițer de la fostul raion la cetățean acasă. Acesta îi povestește tot. Ofițerul îl liniștește și pleacă. În seara următoare cetățeanul cu inițiativa primește telefon de amenințare de la hoți. Va mai vorbi? Are familie. În casa cetățeanului nu fusese decât ofițerul. Care este concluzia? la cumva poliția taxa de protecție de la hoți? Oricum, lumea afirmă că poliția, fostă raională, chefuiește cu interlopii care coordonează hoții. Are poliția româna vreun ministru? Ce gogoși mănâncă acesta? Are acesta și un șef, zis prim-ministru? Ce obligație are acesta față de poporul care l-a ales? Să nu amintim de vandalizarea căilor ferate sau a liniilor de înaltă tensiune. Mai nou și-au pus ochii și pe statui ca la Târgu Jiu. În țară s-a mai întâmplat ca populația să izbucnească violent împotriva țiganilor. Cel mai notoriu este cazul din județul Mureș, dar sunt multe asemenea izbucniri. Teroarea și umilința suportate deocamdată se vor transforma încet în ură și revoltă, ce pot declanșa fenomene greu controlabile și greu de gestionat. Dar și așa la ora actuală populația ar vota orice partid, de orice extremă care i-ar garanta liniștea și siguranța. Înțeleg colegii domnului B. aceste lucruri? Înțeleg ei gravitatea socială a situației? O asemenea stare de lucruri nu a mai existat în România din perioada războiului, când țiganii rămași acasă atacau gospodăriile și familiile celor plecați pe front. Antonescu i-a luat și deportat în Transnistria. Nu suntem în război și vremea e alta. Singura soluție care poate rezolva în mod obiectiv și nu minciuni demagogice («political correctness») ar fi legiferarea unor echipe de voluntari, care să ajute poliția, să fie echipate cu arme de asalt (ținute la poliție sau chiar la ei acasă) care să patruleze în perioadele critice și care să poată trage (prin lege) în plin în cine nu se supune, nu se predă, atacă sau fuge. Ar fi o activitate de apărare a populației și nu de agresare a vreunei alte populații. Bani pentru dublarea numărului de polițiști nu există. Și dacă ar exista, în Minister există și putregai, așa cum s-a văzut cu acel ofițer din Oltenia, care își viola subordonata și îi teroriza apoi familia. Iar duritatea în sine a apărării satelor nu poate fi interpretată ca rasială. Ea se adresează oricăror bande de hoți, oricăror hoți, indiferent de etnie, iar țiganii cinstiți nu ar pati nimic, ar fi și ei protejați. Dar a lăsa în continuare satele românești la cheremul bății de joc a bandelor de țigani este un act de trădare a acestui popor. Într-un singur sezon, în mod garantat, cu publicitatea de rigoare, în țară s-ar instala siguranța. Poate cineva renunța la demagogie, pentru a fi corect cu poporul său? Aceste bande de care vorbeam nu pot fi convinse de nimeni niciodată. Ele pot fi zdrobite prin violență și frică ori lăsate să înflorească.”

A depus la dosar înscrisuri (filele 4-28).

4.1.2. Petentul, prin adresa înregistrată la C.N.C.D. cu **nr. 4299/21.06.2013** (filele 45-50 din dosar), a depus concluzii scrise, depășind însă termenul acordat de 15 zile, în consecință cele arătate în concluzii scrise nu vor fi analizate.

4.2. Susținerile reclamațiilor

4.2.1. Al doilea reclamat, prin adresa înregistrată cu **nr. 2946/23.04.2013** (filele 32-34), arată următoarele:

- se opune rasismului și șovinismului;
- în articol a relatat întâmplări care pot fi probate;
- nu a instigat la violență;
- a făcut îndemn la autoapărare;
- nu s-a referit la o etnie ci la un grup infracțional.

4.2.2. Primul reclamat, prin adresa înregistrată la C.N.C.D. cu nr. 3153/07.05.2013 (filele 35-37), arată următoarele:

- articolul este unul de opinie;
- invocă libertatea de exprimare.

A depus la dosar înscrisuri (filele 38-43).

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. Colegiul director constată că la data de 11.02.2013, pe site-ul cotidianului „**Crișana**” (publicație deținută de primul reclamat), s-a publicat articolul intitulat „**Sate românești sub teroare țigănească**”, scris de al doilea reclamat, cu următorul conținut:

„De sărbătorile de iarnă, de sfârșit și început de an, care sunt la origine precreștine și care erau ținute precreștin primăvara, care s-au înnobilit prin creștinare, tot omul se vrea la origine, adică în sat, fiind sufletește dispus să nu le vadă pe cele urâte, dar să le sublinieze pe toate cele frumoase. Într-adevar sărbătorile de Crăciun sunt cam tot ce poate fi mai frumos în viața socială românească necultă. În majoritatea satelor însă nu mai e cine să țină tradițiile. În cele mai multe case mai pâlpâie lumina pentru câte o bătrână, mai rar un bătrân care a rămas să se usuce acolo unde a înverzit. Ar dori să li se deschidă ușa măcar de sărbători. Dar cine le deschide ușa? Într-unul din satele bihorene, pe o uliță mai izolată, o bătrână, bătrâna a lăsat ușa deschisă să intre creștinii cu colinda. A intrat o bandă de țigani dintr-un sat vecin și i-au golit, golit casa. Bătrâna era într-o cameră în spate, îi vedea, dar nu avea curajul să iasă la ei și să strige. Viața îi era mai valoroasă decât bruma de bunuri. În același sat o ceată de copii umbla prin vecini să-i colinde. O altă bandă de țigani și aceeași sau altă colonie cu primii, din alt sat, văd când un copil scoate din buzunar telefonul. Băiatul rămâne agresat și fără telefon. O văduvă mai precaută ținea ușa de la stradă închisă și stătea singură cu lumina aprinsă. Deodată, încep lovituri cu picioarele în ușa de tablă și strigăte: «Deschide f..., ca ești acasă», «Deschide, b..., că te vedem». Banda de țigani forța ușa. În alt sat, o altă bătrână a fost jefuită și bătută, lăsată fără tot ce avea, de o altă bandă de țigani din alt sat.

Sărbătorile Domnului sau teroare de Crăciun? În ce stare a fost adus acest popor? Să-ți fie frică de Crăciun să lași ușa deschisă să intre colindătorii? Fenomenele nu sunt izolate și nu doar de Crăciun. Televiziunile au prezentat imagini, din Dâmbovița și din Banat, de sate a căror recoltă era jefuită ca pe vremea tătarilor de către bande de țigani. Românii lucrează, atâția câți mai lucrează, iar țiganii fură recolta, într-un mod agresiv, încât bieții oameni, singuri și bătrâni, rămân să plângă neputincioși. Au ei un stat? Sigur că au? Cu ce se ocupă acest stat în afară de belirea populației? Măcar îi asigură liniștea, siguranța? Doar are un guvern. Are și poliție? Sigur că are? Ce face ea? Aceleași bande de țigani (dar și alții) fură pădurile oamenilor ca în codru. Se duc cu camioanele dimineața în zori și pe întunecate, încarcă de unde sunt lemne mai frumoase, nu contează ale cui sunt, și apoi, sub ochii poliției, se duc de le vând. Există deja în România meseria de hoț! O persoană dintr-un sat oarecare, stând la marginea satului, are și un binoclu și vede spre pădure tot ce mișcă. La un moment dat dă telefon la poliție: «Veniți, că acuma intră în pădure!» Răspunsul o lasă fără replica: «Prinde-i tu!» Îi era frică? Mai mult ca sigur. Țștia da polițiști. Un alt om afirmă că i-a filmat cu un telefon, pândindu-i (cu frică și de la distanță, desigur) și a solicitat ajutor. Șeful poliției județene trimite un ofițer de la fostul raion la cetățean acasă. Acesta îi povestește tot. Ofițerul îl liniștește și pleacă. În seara următoare cetățeanul cu inițiativa primește telefon de amenințare de la hoți. Va mai vorbi? Are familie. În casa cetățeanului nu fusese decât ofițerul. Care este concluzia? Ia cumva poliția taxa de protecție de la hoți? Oricum, lumea afirmă că poliția, fostă raională, chefuiește cu interlopii care coordonează hoții. Are poliția româna vreun ministru? Ce gogoși mănâncă acesta? Are acesta și un șef, zis prim-ministru? Ce obligație are acesta față de poporul care l-a ales? Să nu amintim de vandalizarea căilor ferate sau a liniilor de înaltă tensiune. Mai nou și-au pus ochii și pe statui ca la Târgu Jiu. În țară s-a mai întâmplat ca populația să izbucnească violent împotriva țiganilor. Cel mai notoriu este cazul din județul Mureș, dar sunt multe asemenea izbucniri. Teroarea și umilința suportate deocamdată se vor transforma încet în ură și revoltă, ce pot declanșa fenomene greu controlabile și greu de gestionat. Dar și așa la ora actuală populația ar vota orice partid, de orice extremă care i-ar garanta liniștea și siguranța. Înțeleg colegii domnului B. aceste lucruri? Înțeleg ei gravitatea socială a situației? O asemenea stare de lucruri nu a mai existat în România din perioada războiului, când țiganii rămași acasă atacau gospodăriile și familiile celor plecați pe front. Antonescu i-a luat și deportat în Transnistria. Nu suntem în război și vremea e alta. Singura soluție care poate rezolva în mod obiectiv și nu minciuni demagogice («political correctness») ar fi legiferarea unor echipe de voluntari, care să ajute poliția, să fie echipate cu arme de asalt (ținute la poliție sau chiar la ei acasă) care să patruleze în perioadele critice și care să poată trage (prin lege) în plin în cine nu se supune, nu se predă, atacă sau fuge. Ar fi o activitate de apărare a populației și nu de agresare a vreunei alte populații. Bani pentru dublarea numărului de polițiști nu există. Și dacă ar exista, în Minister există și putregai, așa cum s-a văzut cu acel ofițer din Oltenia, care își viola subordonata și îi teroriza apoi familia. Iar duritatea în sine a apărării satelor nu poate fi interpretată ca rasială. Ea se adresează oricăror bande de hoți,

oricăror hoți, indiferent de etnie, iar țiganii cinstiți nu ar pati nimic, ar fi și ei protejați. Dar a lăsa în continuare satele românești la cheremul bății de joc a bandelor de țigani este un act de trădare a acestui popor. Într-un singur sezon, în mod garantat, cu publicitatea de rigoare, în țară s-ar instala siguranța. Poate cineva renunța la demagogie, pentru a fi corect cu poporul său? Aceste bande de care vorbeam nu pot fi convinse de nimeni niciodată. Ele pot fi zdrobite prin violență și frică ori lăsate să înflorească.”

5.2. **Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind combaterea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**) la art. 2 alin. 1 prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

5.3. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

5.4. În conformitate cu jurisprudența CEDO în domeniu, diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”. CEDO a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: **Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991; **Hoffman împotriva Austriei**, 23 iunie 1993, **Spadea și Scalabrino împotriva Italiei**, 28 septembrie 1995, **Stubbings și alții împotriva Regatului Unit**, 22 octombrie 1996).

5.5. Colegiul director constată că articolul prezintă idilic satul român, terorizat de „țigani”. Comparând descrierea celor două comunități, cea a românilor și cea a „țiganilor”, diferențierea este evidentă.

5.6. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu. În mod evident criteriul este cel etnic, articolul făcând referiri la „țigani”.

5.7. O faptă poate fi considerată discriminatorie dacă atinge un drept, oricare dintre cele garantate de tratate internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională (**O.G. nr. 137/2000**, art. 1 alin. 2: „Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi: [...]”, art. 2 alin. 1: [...] „restrângerea,

înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege [...]”; **Protocolul nr. 12**, art. 1 alin. 1: „Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege [...]”.

5.8. Dreptul restrâns este dreptul la demnitate, garantat de **Constituția României**.

5.9. În concluzie, sunt incidente prevederile art. 2 alin. 1 a **O.G. nr. 137/2000**, republicată. Articolul, în întregime sa, prin modul în care formulează, reprezintă discriminare directă, întrucât se crează o deosebire pe bază de apartenență etnică, care are ca efect restrângerea exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului la demnitate.

5.10. Colegiul director arată că sunt incidente și prevederile art. 15 ale **O.G. nr. 137/2000**, care stabilesc următoarele: „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.*”

5.11. Articolul, prin descrierea comunității de romi ca fiind infractor care terorizează satele românești, și propunând măsuri de combatere a fenomenului infracțional comis de romi prin măsuri ce contravine principiului statului de drept — „*Singura soluție [...] ar fi legiferarea unor echipe de voluntari, care să ajute poliția, să fie echipate cu arme de asalt (ținute la poliție sau chiar la ei acasă) care să patruleze în perioadele critice și care să poată trage (prin lege) în plin în cine nu se supune, nu se predă, atacă sau fuge.*” — reprezintă un comportament manifestat în public care instigă la ură rasială și vizează crearea unei atmosfere de intimidare, ostilă îndreptată împotriva persoanelor aparținând comunității de romi.

5.12. Fiind invocată libertatea de exprimare, este nevoie de analiza limitei dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate.

5.13. **Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale** (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare: „*Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau unor sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.*” Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este

lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: „*comportă îndatoriri și responsabilități*”. Totodată art. 17 al **Convenției** interzice abuzul de drept: „*Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.*”

5.14. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) analizează, în ordine, următoarele aspecte:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin
  - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
  - calitatea normei juridice, și anume
    - accesibilitatea;
    - precizitatea;
    - previzibilitatea normei;
- legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de **Convenție** (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);
- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

5.15. În mod evident, orice sancționare a limbajului discriminator, chiar și doar printr-un avertisment de natură contravențională, reprezintă o limitare a libertății de exprimare.

5.16. Privind legalitatea restrângerii, situația din România este cât se poate de clară. **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** promovează respectarea dreptului la demnitate; există și o protejare a dreptului la demnitate prin art. 15 al **Ordonanței de guvern nr. 137/2000 privind combaterea tuturor formelor de discriminare**, republicată, accesibilă (prin publicarea în **Monitorul Oficial al României**), cu sancțiuni evidente.

5.17. Legitimitatea sancționării este dată prin nevoia de a proteja, în principal, reputația și drepturile altora, dar se poate invoca, spre exemplu, și siguranța publică, apărarea ordinii, protecția moralei etc.

5.18. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, CEDO a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu:

- a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale (**HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979; **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 41; **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE**

împotriva AUSTRIEI, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49; **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31; **WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 52; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 46; **FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI** [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **CEYLAN împotriva TURCIEI** [Marea Cameră], nr. 23556/94, 8 iulie 1999, § 74; **ERDOĞDU și INCE împotriva TURCIEI**, nr. 25067/94 și 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 57/i; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 58; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 54; **OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/i; **ÖZTÜRK împotriva Turciei** [Marea Cameră], nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; **NILSEN și JOHNSEN împotriva NORVEGIEI** [Marea Cameră], nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **KARKIN împotriva TURCIEI**, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 27; **ERDOĞDU împotriva TURCIEI**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 52; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **İBRAHİM AKSOY împotriva TURCIEI**, nr. 28635/95, 30171/96 și 34535/97, 10 octombrie 2000, § 51; **E.K. împotriva TURCIEI**, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 69; **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 37);

- b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care offensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângeri trebuie stabilite în mod convingător (**HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979; **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 46; **FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI** [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **CEYLAN împotriva TURCIEI** [Marea Cameră], nr. 23556/94, 8 iulie 1999, § 74; **ERDOĞDU și INCE împotriva TURCIEI**, nr. 25067/94 și 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 57/ii; **OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/i; **ÖZTÜRK împotriva Turciei** [Marea Cameră], nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; **NILSEN și JOHNSEN împotriva NORVEGIEI** [Marea Cameră], nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; **ERDOĞDU împotriva TURCIEI**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 52; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39;

- ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39/i; **E.K. împotriva TURCIEI**, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 69; **KARKIN împotriva TURCIEI**, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 27);
- c) exercitarea libertăţii de exprimare comportă obligaţii şi responsabilităţi (**HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; **GLIMMERVEEN şi HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 şi 8406/78, 11 octombrie 1979); astfel, între altele, în contextul opiniilor religioase şi credinţelor este legitimat să se includă obligaţia de a evita pe cât se poate expresii care, în mod gratuit, ofensează alţii, profanează sau care reprezintă o ingerinţă în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relaţiilor umane; statele au o marjă de apreciere când reglementează libertatea de exprimare în relaţie cu afirmaţii care ofensează convingerile personale, în special cele morale sau religioase (**OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49; **WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 52; **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 37);
- d) în cazul moralităţii nu este posibil să se ajungă la un concept uniform european privind semnificaţia religiei în societate; chiar şi în interiorul unui stat pot exista variaţii ale conceptului; prin urmare nu este posibil să se ajungă la o definiţie comprehensivă privind ce reprezintă o limitare permisibilă a libertăţii de exprimare dacă exprimarea se îndreaptă împotriva sentimentului religios al altora; o marjă de apreciere trebuie lăsat prin urmare autorităţilor naţionale în a stabili necesitatea unei astfel de limitări; această situaţie însă nu exclude o supervizare din partea CEDO (**OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50; **WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 58);
- e) îndatoririle şi responsabilităţile legate de exercitarea libertăţii de exprimare au o semnificaţie specială în situaţii de conflict sau de tensiuni, o grijă particulară trebuie manifestată faţă de vehicularea prin presă a limbajului urii sau a promovării violenţei (**SÜREK şi ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 şi nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 63; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 60; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 42)
- f) toleranţa şi respectarea demnităţii umane constituie fundamentul democraţiei şi societăţii pluraliste, prin urmare este necesar ca în societăţile democratice să se sancţioneze sau chiar să se prevină orice formă de de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranţă, cu condiţia ca orice formalitate, condiţie, restricţie sau amendă impusă să fie proporţională cu legitimitatea invocată (**GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 40);
- g) art. 17 al **Convenţiei** previne ca grupurile totalitare sau persoanele care incită la ură rasială să exploateze în propriul interes principiile enunţate, întrucât scopul acestor grupări este de a distruge drepturile şi libertăţile; această prevedere se referă şi la activităţile politice (**GLIMMERVEEN şi**

- HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979;
OHENSBERGER împotriva AUSTRIEI, nr. 21318/93, 2 septembrie 1994);
- h) abuzul cu libertatea de exprimare nu este combatibil cu democrația și drepturile omului, încalcă drepturile altora (**WITZSCH împotriva GERMANIEI**, nr. 7485/03, 13 decembrie 2005);
- i) anumite expresii concrete reprezintă un limbaj al urii, care pot insulta indivizi sau grupuri de persoane, iar aceste expresii nu se bucură de protecția articolului 10 al **Convenției (JERSILD împotriva DANEMARCEI [Marea Cameră]**, nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 35; **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 41);
- j) atacurile vehemente împotriva grupurilor religioase sau etnice sunt incompatibile cu valorile proclamate și garantate de Convenție, și anume toleranța, pacea socială și nediscriminarea (**NORWOOD împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 23131/03, 16 noiembrie 2004, **IVANOV împotriva RUSIEI**, nr. 35222/04, 20 februarie 2007);
- k) se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă; statele au o anumită marjă de apreciere privind existența nevoii, dar această apreciere se completează cu supervizarea europeană atât a legislației cât și a modului de aplicare al legislației de instanțele independente; CEDO este împuternicit să ofere interpretarea în ce măsură restricția sau sancționarea este reconciliabilă cu libertatea de exprimare (**HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 39; **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50; **WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 53; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 52; **LEHIDEUX și ISORNI împotriva FRANȚEI**, nr. 55/1997/839/1047, 23 septembrie 1998, § 51; **FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI [Marea Cameră]**, nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **CEYLAN împotriva TURCIEI [Marea Cameră]**, nr. 23556/94, 8 iulie 1999, § 74; **ERDOĞDU și INCE împotriva TURCIEI**, nr. 25067/94 și nr. 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 57/iii; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 58; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 54; **OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/ii; **ÖZTÜRK împotriva Turciei [Marea Cameră]**, nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; **NILSEN și JOHNSEN împotriva NORVEGIEI [Marea Cameră]**, nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; **NEWS VERLAGS GMBH & CoKG împotriva AUSTRIEI**, nr. 31457/96, 11 ianuarie 2000, § 52; **ERDOĞDU împotriva TURCIEI**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 53; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **İBRAHİM AKSOY împotriva TURCIEI**, nr. 28635/95, 30171/96 și 34535/97, 10 octombrie 2000, § 53; **E.K. împotriva TURCIEI**, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 71);

- KARKIN împotriva TURCIEI**, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 29-30;
GÜNDÜZ împotriva TURCIEI, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 38);
- l) în exercitarea supervizării, CEDO analizează atât conținutul cât și contextul afirmațiilor în cauză; restrângerea trebuie să fie proporțională cu legitimitatea restrângerii, autoritățile trebuie să justifice relevanța și suficiența lor (**JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 52; **LEHIDEUX și ISORNI împotriva FRANȚEI**, nr. 55/1997/839/1047, 23 septembrie 1998, § 51; **FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI** [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **ERDOĞDU și INCE împotriva TURCIEI**, nr. 25067/94 și 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 58; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 54; **OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/iii; **ÖZTÜRK împotriva Turciei** [Marea Cameră], nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; **NILSEN și JOHNSEN împotriva NORVEGIEI** [Marea Cameră], nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; **NEWS VERLAGS GMBH & CoKG împotriva AUSTRIEI**, nr. 31457/96, 11 ianuarie 2000, § 52; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39); trebuie să existe o proporționalitate între impactul afirmației sancționate și sancțiune (**LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 40; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 50; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39); orice formalitate, condiție, restricție sau penalitate impusă considerată a fi necesară într-o societate democratică pentru sancționarea sau chiar prevenirea atacurilor indecente asupra obiectelor venerației religioase trebuie să fie proporționată cu scopul legitim urmărit (**OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);
- m) **Convenția** nu lasă prea mult spațiu restricțiilor în domeniul discursurilor politice sau discursurilor care ating interesul general; permisivitatea privind criticile față de guvern trebuie să fie mai pronunțată decât privind cetățeni privați, chiar și politicieni; într-un sistem democratic acțiunile guvernului trebuie urmărite îndeaproape nu doar de către autoritățile legislative și judiciare, dar și de opinia publică; poziția dominantă ce ocupă guvernul îi recomandă să nu utilizeze sancțiunile penale, întrucât are alte posibilități de a răspunde la atacuri și critici injuste; autorităților competente ale statului rămân suficiente posibilități de a adopta, în calitatea lor de garanți ai ordinii publice, măsuri de sancționare adecvate fără ca acestea să devină excesive; totuși în situația în care afirmațiile incită la violență împotriva unor persoane sau oficiali ori împotriva unui segment al societății, autoritățile statului se bucură de o apreciere mai largă când examinează necesitatea restrângerii libertății de exprimare (**CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 58; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 54;

- GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 60; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 61; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 57; **OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 46; **ERDOĞDU împotriva TURCIEI**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 62; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 40; **İBRAHİM AKSOY împotriva TURCIEI**, nr. 28635/95, 30171/96 și 34535/97, 10 octombrie 2000, § 52; **E.K. împotriva TURCIEI**, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 70; **KARKIN împotriva TURCIEI**, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 28);
- n) libertatea de exprimare are o importanță specială pentru politicieni sau persoanele alese ca reprezentanții unui electorat, care trebuie să-și atragă atenția asupra preocupării lor; limitarea libertății de exprimare pentru un politician aflat în opoziție sau pentru un parlamentar solicită un examen mai temeinic din partea CEDO (**CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 46);
- o) fără dubii, libertatea discursului politic nu este absolut prin natura sa, statele pot introduce restricții și sancțiuni, CEDO având rolul final de a analiza compatibilitatea acestor măsuri cu libertatea de exprimare (**INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 53)
- p) presa joacă un rol esențial într-o societate democratică; deși nu trebuie să treacă de anumite limite, cum ar fi cele privind securitatea națională, integritatea teritorială, amenințarea cu violență, prevenirea dezordinii și criminalității, respectarea reputației și drepturilor altora, necesitatea de a preveni transmiterea unor informații confidențiale, are sarcina de a oferi — într-o manieră conformă cu obligațiile și responsabilitățile sale — informații și idei de interes public, în particular în chestiuni politice, inclusiv cele care divid societatea dar și cele care prezintă justiția; libertatea presei reprezintă unul din cele mai bune posibilități de a crea o opinie privind ideile și atitudinile liderilor politici; libertatea jurnalistică acoperă posibila recurgere la un grad de exagerare, chiar și provocare (**LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 41-42; **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **DE HAES și GIJSELS împotriva BELGIEI**, nr. 19983/92, 24 februarie 1997, § 37; **FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI [Marea Cameră]**, nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 58; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 59; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 55; **OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 44; **ERDOĞDU împotriva TURCIEI**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 52; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 41);
- q) presa nu are doar dreptul ci și obligația de a prezenta informații de interes public conform dreptului publicului de a primi aceste informații (**JERSILD împotriva DANEMARCEI [Marea Cameră]**, nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);

- r) nu se protejează doar informația în sine, dar și forma prin care se aduce la cunoștința opiniei publice (**JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);
- s) stabilirea pedepselor este în principiu de competența instanțelor naționale, CEDO consideră totuși că aplicarea pedepsei închisorii pentru o infracțiune în domeniul presei nu este compatibilă cu libertatea de exprimare a jurnaliștilor, decât în circumstanțe excepționale, mai ales atunci când au fost grav afectate alte drepturi fundamentale, ca de exemplu în cazul utilizării limbajului urii sau incitării la violență (**CUMPĂNĂ și MAZĂRE împotriva ROMÂNIEI**, nr. 33348/96, 17 decembrie 2004, § 115);
- t) principiile privind libertatea de exprimare vizează și funcționarii publici, deși este legitimat ca statul să impună față de ei obligația discreției, ținând cont de statutul lor special (**AHMED și alții împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 65/1997/849/1056, 2 septembrie 1998, § 56).

5.19. În luarea deciziei Colegiul director a ținut cont și de art. 30 al **Constituției României** care asigură libertatea de exprimare, prevede și limitele acestei libertăți:

„(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război, de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.”

5.20. **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** consideră că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: *„Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art.1 alin.(3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.”*

5.21. Aplicând principiile CEDO, constatăm următoarele:

- exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități, astfel în mod obligatoriu trebuie evitate afirmațiile care în mod gratuit ofensează alții fără a contribui la o dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al

relațiilor umane (pct. 5.18., lit. c) — afirmațiile privind caracterul infracțional al unei comunități nu contribuie la o dezbatere publică reală;

- toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar să se sancționeze orice formă de expresii care atacă demnitatea umană (pct. 5.18., lit. f);

- libertatea jurnalistică acoperă posibila recurgere la un grad de exagerare, chiar și provocare, însă nu trebuie să treacă de anumite limite, cum ar fi privind respectarea reputației și drepturilor altora (pct. 5.18., lit. p).

5.22. Prin urmare că afirmațiile reclamatului, care fac obiectul petiției, nu sunt protejate de art. 10 al **Convenției pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale**.

5.23. Trebuie reținut totodată și faptul că articolul în cauză nu prezintă situații concrete care să arate locul, data, persoanele implicate în anumite evenimente.

5.24. Articolul descrie anumite fapte, neprobate, și nu doar anumite opinii.

5.25. Datorită creării unei atmosfere similare celui descris de articol în România au avut loc la începutul anilor '90 o serie incidente soldate cu linșaje, incendieri de case pentru care România a fost obligată să plătească despăgubiri victimelor rome (**Moldovan și alții împotriva României, Kalanyos și alții împotriva României, Gergely împotriva României, Tănase și alții împotriva României**). Nu se poate tolera crearea unui climat în care incendierea caselor de romi, linșarea unor persoane rome ar putea să reapară.

5.26. Art. 26 alin. 1 al **O.G. nr. 137/2000** prevede (la data comiterii faptei): „*Contravențiunile prevăzute la art. 2 alin. (5) și (7), art. 5-8, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, art. 13 alin. (1), art. 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 400 lei la 4.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 600 lei la 8.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.*”

5.27. Față de reclamata S.C. Anotimp Casa de Presă și Editura S.A. Colegiul director aplică amenda contravențională în valoare de 8000 lei, iar față de G. C. amenda contravențională în valoare de 6000 lei, având în vedere următoarele:

a) discriminarea a vizat o comunitate;

b) prin **O.U.G. nr. 19/2013** amenzile contravenționale au devenit mai mari, în motivare arătându-se că a fost nevoie de modificarea de urgență a **O.G. nr. 137/2000** „având în vedere:

- depășirea datei-limită pentru transpunerea corectă și completă în legislația națională din România a Directivei 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică, și a Directivei 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă;

- scrisoarea Comisiei Europene de punere în întârziere a autorităților române [nr. C (2012) 3996 final], emisă la 22 iunie 2012 în Cauza

2012/2099, pentru neîndeplinirea obligației de stat membru al Uniunii Europene de transpunere corectă și completă a Directivei 2000/43/CE;
- scrisoarea de răspuns nr. 3.092/LO din 22.08.2012, prin care România s-a angajat să soluționeze aspectele sesizate de Comisia Europeană »până la jumătatea anului 2013«;

- faptul că prin promulgarea la data de 21 martie 2013 a Legii nr. 61/2013 pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, proces legislativ inițiat în anul 2010, a fost asigurată transpunerea corectă a Directivei 2000/43/CE doar în ceea ce privește sarcina probei;

- faptul că parcurgerea unui proces legislativ pentru transpunerea corectă a celorlalte aspecte semnalate de către Comisia Europeană ar însemna o perioadă mare de timp, ceea ce ar duce la depășirea termenului asumat de către autoritățile române în fața Comisiei Europene;

- faptul că orice întârziere a autorităților române în transpunerea Directivei 2000/43/CE poate conduce la posibilitatea elaborării din partea Comisiei Europene a avizului motivat ce poate declanșa faza contencioasă prin sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene cu o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor de stat membru;

- riscul angajării răspunderii României pentru încălcarea obligațiilor de a transpune Directiva 2000/43/CE și Directiva 2000/78/CE, ce poate avea ca rezultate plata unei sume forfetare, precum și a unor penalități cu titlu cominatoriu”

c) astfel, prin aplicarea sancțiunilor prea mici de către C.N.C.D. România riscă sancțiuni aspre pentru neimplementarea directivelor Uniunii Europene în domeniul combaterii discriminării;

d) discriminarea etnică trebuie să fie considerată ca fiind o faptă extrem de gravă. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin soluțiile pronunțate (ex. **Moldovan și alții împotriva României nr. 2** din 12.07.2005) arată că acest tip de discriminare este atât de grav, încât reprezintă tratament degradant în sensul art. 3 al **Convenției europene a drepturilor omului**;

e) articolul se putea accesa de un număr mare de cititori;

f) limbajul utilizat, descrierea suferinței unor bătrâni români din satele idilice pe prag de Crăciun din partea unor infractori „țigani”, „soluțiile” propuse sunt de natură să incite, nu doar să creeze o atmosferă de intimidare, iar antecedente de „soluționare” în afara cadrului unui stat de drept a unor probleme prezentate în articol au existat.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele prezentate de petent reprezintă discriminare și încalcă dreptul la demnitate al persoanelor aparținând comunității de romi, conform art. 2 alin. 1 și art. 15 al **O.G. nr. 137/2000** (cu unanimitatea de voturi ale membrilor prezenți la ședință);

2. Aplicarea amenzii contravenționale în valoare de 8000 lei față de S.C. Anotimp Casa de Presă și Editura S.A., conform art. 26 alin. 1 al **O.G. nr. 137/2000** (cu 5 voturi pentru, 1 împotriva ale membrilor prezenți la ședință);

3. Aplicarea amenzii contravenționale în valoare de 6000 lei față de G. C., conform art. 26 alin. 1 al **O.G. nr. 137/2000** (cu 5 voturi pentru, 1 împotriva ale membrilor prezenți la ședință);

4. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților și Direcției Generale a Finanțelor Publice a Județului Bihor pentru plata amenzii (cu unanimitatea de voturi ale membrilor prezenți la ședință).

VI. Modalitatea de plată a amenzii: Amenda se va achita la Direcția Generală a Finanțelor Publice a Județului Bihor, dovada plății se va trimite către C.N.C.D. în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii. În caz contrar C.N.C.D. va lua măsurile legale necesare.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BERTZI TEODORA – Membru

CAZACU IOANA LIANA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

STANCIU CLAUDIA SORINA – Membru

Data redactării: 10.07.2013

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

Red.: H. I.